

Onderwerp Leidraad realiseren voorzieningen voor kwetsbare groepen

Steller Willem Willemse

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 6187 Bijlage(n) -1

Ons kenmerk OS13.3695444

Datum 23 MEI 2013 Uw brief van

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Op 5 april 2012 bent u schriftelijk (kenmerk OS12.2987596) geïnformeerd over de uitkomsten van het evaluatieonderzoek van het bureau Intraval naar het proces betreffende het huisvesten van ex-gedetineerde jongvolwassenen in de Moesstraat te Groningen.

In de raadscommissie Cultuurverandering van 11 juli 2012 hebben wij hierover met u gesproken.

We hebben met dit evaluatieonderzoek zichtbaar gemaakt dat het beleid, wat we hebben ingezet vanuit "Operatie Achtertuin", nog onvoldoende is. "Operatie Achtertuin" is ontstaan in de jaren '90 als antwoord op de protesten van omwonenden tegen voorzieningen die het gemeentebestuur in hun omgeving had gepland. De omwonenden protesteerden omdat ze niet betrokken waren en werden overvallen door besluiten van het gemeentebestuur. Vanaf dat moment, en tot nu toe, is het beleid veranderd in juist samen met bewoners en instellingen voorzieningen voor kwetsbare groepen in de stad te realiseren. Echter uit de uitkomsten van het evaluatieonderzoek van bureau Intraval bleek dat er toch nog aanscherping van afspraken en werkwijzen noodzakelijk was.

Het evaluatieonderzoek geeft in grote lijnen nl. dezelfde uitkomsten weer.

Deze zijn:

- Plaats omwonenden niet voor voldongen feiten.
- Betrek vroegtijdig de bewonersvertegenwoordigers en instellingen.
- Wees zorgvuldig in je proces, zeker in het bepalen van het locatiekeuzetraject en de bestemming van de locatie
- Maak goede afspraken over de nazorg.
- Verbeter de interne communicatie van de gemeente
- Zorg voor goede informatie voor de buurt en wees bereid tot het luisteren naar mensen en hun argumenten

We hebben u toegezegd met een nieuwe nota huisvesting kwetsbare groepen te zullen komen, waarin de ervaringen van de Moesstraat en H.W. Mesdagstraat meegenomen worden.

Het afgelopen jaar hebben we daarom samen met omwonenden, instellingen en corporaties een nieuwe werkwijze ontwikkeld. We hebben er voor gekozen dus niet een nota te schrijven maar een praktische leidraad te maken. Dit sluit eveneens aan bij de toezegging in diezelfde raadscommissie Cultuurverandering (11 juli 2012) een 'handboek soldaat' te maken.

Individuele kwetsbare burgers

We willen benadrukken dat het huisvesten van de kwetsbare groepen in de meeste situaties geen problemen op levert. Individuele kwetsbare burgers worden meestal binnen de normale procedures gehuisvest.

Uitgangspunten

In onze brief van vorig jaar benoemden we ook al dat wij van mening zijn dat de gemeente Groningen een plaats is waar iedere burger zich moet kunnen vestigen. Wij beschouwen Groningen als een stad voor iedereen, dus ook voor mensen die om de één of andere reden woonbegeleiding of een andere vorm van voorziening nodig hebben.

Dat deze kwetsbare groepen deel uit maken van de buurt/wijk en daarin naar vermogen een bijdrage kunnen leveren is een belangrijk gezamenlijk uitgangspunt. Inwoners van de stad Groningen moeten op een prettige manier met elkaar samenleven.

Wij zijn nog steeds van mening dat voorzieningen voor kwetsbare groepen in principe in de gehele stad gerealiseerd kunnen worden. Niet alleen maar aan de rand van de stad. Sommige 'zwaardere' voorzieningen voor kwetsbare groepen worden specifiek in het centrum geplaatst. Dit om overlast te voorkomen in de omliggende wijken.

Kader

Vanaf 1 juli 2013 moeten de gemeenten beschikken over geactualiseerde bestemmingsplannen. Binnen deze plannen hebben bijzondere vormen van huisvesting geen ontheffing meer nodig. Dit betekent dat de gemeente geen juridische mogelijkheden meer heeft absolute invloed uit te oefenen op de locatiekeuze voor voorzieningen.

De gemeente kan er echter wel voor een aantal zaken zorgdragen:

- dat een heldere en gegronde motivatie voor de locatiekeuze wordt gegeven.
- dat omwonenden in het gehele proces worden betrokken
- dat er afspraken gemaakt worden rondom overlast en wie erop aanspreekbaar is.

De leidraad

Door wijkbewoners eerder te betrekken bij de plannen is de kans van slagen groter dat de bewoners van een dergelijke voorziening geaccepteerd worden in de wijk en dat er onnodige procedures tegen de gemeente worden voorkomen. In de werkwijze worden afspraken gemaakt tussen omwonenden, verantwoordelijke instellingen en de gemeente over rollen, verantwoordelijkheden en de stappen in het proces.

Deze leidraad moet ook gezien worden als een instrument, waarmee naast de communicatie met de omgeving, de communicatie binnen de gemeentelijke organisatie wordt verbeterd. Door deze leidraad is de kans van slagen veel groter geworden dat voorzieningen zonder veel problemen in de wijk/ buurt gerealiseerd kunnen worden. Dit natuurlijk mits er een goede afweging wordt gemaakt. Het is noodzakelijk een omgevingsanalyse te maken.

Initiatiefnemers die een voorziening willen realiseren nemen in samenwerking met andere instellingen hun verantwoordelijkheid in het maken van afspraken rondom overlast en het ondersteunen van de kwetsbare groepen zodat ze een positieve rol kunnen spelen in de wijk/ buurt. Per nieuw te starten voorziening zal binnen een jaar een evaluatie plaats moeten vinden. Daarbij worden de omwonenden, de betrokken voorziening en andere instellingen uitgenodigd.

Tenslotte

Met iedereen die bij het tot stand komen van deze leidraad zijn betrokken wordt de komende periode verder gepraat. Dit is nodig om de leidraad goed te implementeren. Dit past in de regierol die de gemeente hierin neemt. In de gesprekken over de subsidievoorwaarden van de instellingen die met de kwetsbare groepen werken wordt een passage over de leidraad opgenomen.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. H. (Peter) Rehwinkel

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

Leidraad Realiseren voorzieningen voor kwetsbare groepen

Index:

1. Inleiding	3
2. Wat verstaan wij eigenlijk onder kwetsbare groepen?	3
3. Hoe willen wij kwetsbare groepen huisvesten?	3
4. Hoe zit het met de regels? Juridisch kader in het kort	4
5. Opbouw van de leidraad.....	4
6 Werkwijze	5
6.1: Werkwijze 1: initiatieven die binnen de kaders van het bestemmingsplan passen.....	5
6.2 "Gouden regels"	6
6.3 Werkwijze 2: initiatieven die NIET passen binnen de kaders van het bestemmingsplan	7
Bijlage 1 werkwijze 1	8
Bijlage 2 werkwijze 2	12
Bijlage 3 Locatiecriteria 's de 6 B's.....	15
Bijlage 4 Overzichtskartaal voorzieningen kwetsbare voorzieningen	16

1. Inleiding

Groningen is een stad voor iedereen, dus ook voor kwetsbare groepen die woonbegeleiding of een ander soort voorziening nodig hebben. Het realiseren van dit soort voorzieningen verloopt in de meeste gevallen zonder problemen. Dit is vooral te danken aan de goede samenwerking tussen de betrokken partijen, waarbij de opvatting gedeeld wordt dat een voorziening pas functioneert als de bewoners van de voorziening en de omwonenden zonder veel problemen samenleven.

Toch zijn er in het verleden problemen ontstaan bij het realiseren van een aantal voorzieningen. Dit was onder andere het geval in de in de Moesstraat en de H.W. Mesdagstraat, waarbij de buurt in opstand kwam tegen de plannen. Dit heeft gezorgd voor veel onrust in de buurt. De hier voor u liggende leidraad is bedoeld om soortgelijke situaties in de toekomst te voorkomen.

Bij het opstellen van de leidraad is toegewerkt naar een heldere en breed gedragen werkwijze. Om hiertoe te komen hebben wij zoveel mogelijk mensen betrokken van de maatschappelijke en hulpverlenende instellingen, corporaties, buurtbewoners en onze eigen gemeentelijke organisatie. Op basis van hun input, het evaluatieonderzoek naar de situatie in de Moesstraat, de tips uit Operatie Achtertuint en de ervaringen van andere gemeenten, hebben wij de leidraad opgesteld die hier nu voor u ligt.

2. Wat verstaan wij eigenlijk onder kwetsbare groepen?

Er bestaat geen eenduidige definitie van kwetsbare groepen. Daarvoor zijn de factoren die kwetsbaarheid veroorzaken te divers. In deze leidraad beperken wij ons tot de groepen die vaak als kwetsbaar worden beschouwd.

Groepen die vaak als kwetsbaar worden beschouwd, zijn mensen:

- met een lichamelijke beperking;
- met chronisch psychische problemen;
- met een verstandelijke beperking;
- met psychosociale (inclusief materiële) problemen;
- die betrokken zijn bij huiselijk geweld;
- met meervoudige problematiek (waaronder verslaafden).

3. Hoe willen wij kwetsbare groepen huisvesten?

Wij hebben voor ogen dat kwetsbare groepen zich, net als andere burgers, kunnen huisvesten in één van onze wijken. Het moet voor iedereen, ongeacht zijn achtergrond, mogelijk zijn om zich in onze stad te vestigen. Daarnaast vinden wij het ook belangrijk dat alle stadjes, inclusief de kwetsbare groepen, prettig in één buurt samen kunnen wonen. Dit zijn twee uitgangspunten die niet vanzelfsprekend hand in hand gaan. Door zorgvuldig om te gaan met het proces tot huisvesting van kwetsbare groepen denken wij de voorwaarden te creëren om dit mogelijk te maken. De huisvesting is pas geslaagd als er geen of minimaal overlast wordt ondervonden en de bewoners 'opgaan' in de wijk. Idealiter wordt er toegewerkt naar interactie tussen de bewoners van een voorziening en omwonenden om het maatschappelijk meedoen van bewoners te bevorderen.

Het uitgangspunt van de gemeente is grote/zware voorzieningen voor dak- en thuislozen vooral in het centrum van de stad te realiseren. Daardoor is er minder loop door de gehele stad en de daaraan gekoppelde overlast. M.b.t. onconventioneel wonen heeft de gemeente 1 locatie beschikbaar.

4. Hoe zit het met de regels? Juridisch kader in het kort.

Het huisvesten van individuen en groepen is geregeld in de bestemmingsplannen. Op een aantal vastgestelde momenten kunnen stadjes de inhoud van een bestemmingsplan beïnvloeden. Echter, nadat het bestemmingsplan door de raad is vastgesteld en er binnen de beroepstermijn geen beroep is ingediend, is het bestemmingsplan onherroepelijk.

Dit betekent voor het huisvesten van kwetsbare groepen het volgende: als de geplande woonbegeleiding of ander soort voorziening binnen het geldende bestemmingplan valt, kan de burger geen bezwaar aantekenen. Op juridische gronden kan de huisvesting dus niet worden tegen gehouden.

Er is een omgevingsvergunning nodig als zorg of begeleiding overheersend is, of als personen slechts voor korte tijd worden gehuisvest. Omdat er geen sprake is van een vaste groep bewoners, kan de voorziening niet op grond van een bestemming wonen worden gerealiseerd. Als het een 'maatschappelijke' bestemming betreft moet de gemeente deze omgevingsvergunning afgeven. Als het geen 'maatschappelijke' bestemming betreft is een omgevingsvergunning in afwijking van het bestemmingsplan nodig. Tegen een dergelijke vergunning is beroep mogelijk.

De inspraakverordening zegt dat formele inspraak bij het realiseren van voorzieningen voor kwetsbare groepen niet verplicht is. Daarentegen is het van essentieel belang contact te zoeken met de wijkorganisaties en hun bij het proces te betrekken. Daardoor wordt het draagvlak vergroot.

5. Opbouw van de leidraad

Of een initiatief tot huisvesting van kwetsbare groepen wel of niet binnen de kaders van een bestemmingsplan valt heeft invloed op de verantwoordelijkheid van de gemeente in het proces. In het geval een initiatief binnen de kaders van het bestemmingsplan past hebben wij onze verantwoordelijkheid in het proces afgelegd in het traject tot het onherroepelijk maken van het bestemmingsplan. Onze rol bij dit soort initiatieven zal daarom ondersteunend van aard zijn. Het gaat hier voornamelijk om initiatieven voor kleinere voorzieningen waartegen weinig bezwaar vanuit de buurt te verwachten is. Toch moet de gemeente zich ook hierbij realiseren dat ondanks haar indirecte betrokkenheid zij veelal wel op aangesproken (politiek verantwoordelijk) kan worden op een dergelijk initiatief.

Indien een initiatief niet binnen de kaders van een bestemmingsplan valt en niet de bestemming 'maatschappelijk' heeft, moet een omgevingsvergunning in afwijking van het bestemmingsplan worden verleend. Het zal hier voornamelijk gaan om initiatieven voor de grotere voorzieningen waarbij het zeer belangrijk is het proces tot realisering zorgvuldig uit te voeren. De gemeente is verantwoordelijk voor het uitgeven van deze vergunning. Tegen deze vergunning kan bezwaar worden gemaakt. De gemeente neemt de regie van het hele proces in handen.

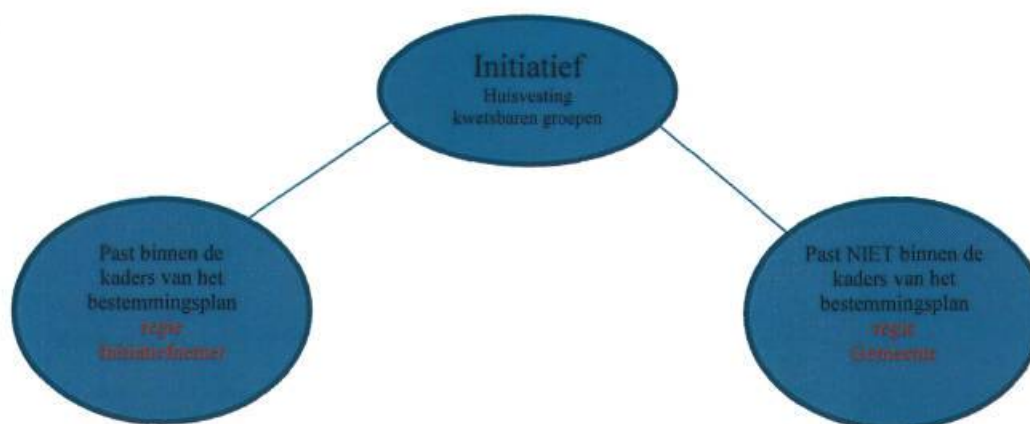
Een en ander heeft er toe geleid dat wij twee werkwijzen hebben opgesteld, waarbij de overeenkomsten groot zijn en het verschil zit in de rollen en verantwoordelijkheden van de verschillende partijen. De werkwijzen zijn in de bijlage opgenomen (zie bijlage 1,2).

6. Werkwijze

Inleiding:

Het uitgangspunt voor de werkwijze is de bepaling of het initiatief binnen of buiten het bestemmingsplan valt. Dat bepaalt welke regierol de gemeente heeft. Dat kan op twee manieren.

1. Een regierol op meta-niveau, waarin de gemeente op afstand staat en op basis van een omgevingsanalyse besluit hoe zij het proces gaat volgen. De initiatiefnemer heeft de regierol. Dit zal veel al gebeuren als het initiatief binnen de kaders van het bestemmingsplan valt.
2. De gemeente heeft de regie op het gehele proces. Dit zal plaatsvinden als het initiatief buiten de kaders van het bestemmingsplan valt.

6.1. Werkwijze 1: Initiatieven die binnen de kaders van een bestemmingsplan passen

Veruit de meeste initiatieven zullen binnen de kaders van de geldende bestemmingsplannen vallen. In het proces tot realisering van dergelijke initiatieven is de rol van de gemeente klein en vooral ondersteunend van aard (zie punt 4).

Om de initiatieven om te zetten in voorzieningen die 'opgaan' in de wijk, is het noodzakelijk dat de hulpverlenende en maatschappelijke instellingen, corporaties en bewoners zoveel mogelijk samen optrekken. Om dit mogelijk te maken hebben wij een afstemmingsoverleg gehad waaruit een breed gedragen werkwijze is ontstaan. Overigens was het afstemmingsoverleg niet alleen bedoeld om de denkkraft van de betrokken partijen te mobiliseren maar juist ook om onderlinge verbinding te zoeken. Bijkomstig hebben de partijen aangegeven meer begrip voor elkaars standpunten te hebben gekregen. Het afstemmingsoverleg is als zeer nuttig ervaren en zal in de toekomst vervolg krijgen. Er is een grote verscheidenheid aan soorten voorzieningen die passen binnen de kaders van een bestemmingsplan. Er zijn kleine en grote voorzieningen en de doelgroep verschilt sterk. Dit heeft gevolgen voor het proces tot realisering van een voorziening. Zo zal een voorziening voor tien gehandicapten makkelijker te realiseren zijn dan een voorziening voor 2 ex-gedetineerden. Werkwijze 1 is bedoeld om al deze verschillende voorzieningen op te laten gaan in de wijk. De werkwijze is dan ook geen blauwdruk maar een leidraad. Aan de hand van deze leidraad kunnen wel overwogen beslissingen genomen worden om te komen tot een proces dat passend is voor het initiatief, waarbij de verantwoordelijkheid voor het proces bij de initiatiefnemer ligt.

Werkwijze 1 is opgebouwd uit drie onderdelen: rollen, checklist en locatiekeuze (zie bijlage 1). De rollen zijn uitgewerkt om overzichtelijk in beeld te hebben wat de verschillende partijen van elkaar kunnen verwachten en de checklist en locatiekeuze zijn middelen die er voor zorgen dat alle belangrijke onderdelen in het proces worden meegenomen.

De onderdelen die door de aanwezigen van het ambtelijk overleg naar voren zijn gebracht als belangrijk zullen hieronder kort worden toegelicht.

6.2 'Gouden regels' ofwel belangrijke onderdelen in het proces

6.2.1 Transparantie naar omwonenden

De omwonenden willen gehoord worden en serieus worden genomen. Er wordt conform het wijkconvenant (mei 2008) gewerkt. De ervaring leert dat het delen van plannen in een vroeg stadium veel vragen en onrust bij buurtbewoners wegneemt. Wellicht moet er in eerste instantie zelfs overgeïnvesteed worden. Er moet afgetast worden hoe het draagvlak voor de betreffende voorziening in de wijk is.

6.2.2. Locatiekeuze

De omgeving is van belang voor het succes van de voorziening. De initiatiefnemer zorgt voor een analyse waarin de kansen en de zwakke of juist sterke punten zijn uitgewerkt. De analyse is onderdeel van de motivering voor de keuze van een locatie. Een goed onderbouwde locatie keuze kan tevens bijdragen aan de acceptatie van een voorziening in de buurt.

6.2.3. Communicatie met de buurt

De wijze van communiceren heeft veel invloed op de manier waarop een initiatief wordt ontvangen. Het openstaan voor zorgen en suggesties vanuit de buurt is hierbij van groot belang. Wat uiteindelijk de beste manier van communiceren met de buurt is hangt sterk af de buurt zelf. Zo zal een rustige gezinswijk een andere aanpak verlangen dan een studentenbuurt.

6.2.4 Voorkom stigmatiseren van de doelgroep

Voor het maatschappelijk opgaan van de doelgroep in de samenleving is het van belang dat de mensen uit de doelgroep worden gezien als volwaardige burgers met dezelfde plichten en dezelfde rechten. Om dit mogelijk te maken moet de initiatiefnemer zorgvuldig communiceren over de aard van de problematiek van de doelgroep. Dit om stigmatisering te voorkomen.

6.2.5 Verbinden bewoners voorziening en omwonenden

Het verbinden van omwonenden met de bewoners van een voorziening kan bijdragen aan wederzijdse acceptatie en begrip. Laat omwonenden zien en voelen hoe het er bij vergelijkbare voorzieningen aan toe gaat. Op deze manier weten omwonenden alvast wat hen te wachten staat. Daarnaast moet je niet alleen óver de groep kwetsbare mensen praten, maar ook met ze praten. Potentiële bewoners kunnen bijvoorbeeld zelf hun verhaal in de buurt vertellen.

6.2.3. Inbreng bewoners

Presenteer geen voldongen feit. Zorg dat de plannen bijgeschaafd kunnen worden zodat er ingespeeld kan worden op de opmerkingen en suggesties uit de buurt. De buurt kan daarnaast ook meegenomen worden in het proces.

6.2.4. Aanspreekpunt

Zorg voor regelmatig contact een vast aanspreekpunt en een 06 nummer voor vragen en klachten over de voorziening. Het is van belang dat er snel wordt ingegaan op vragen en dat klachten serieus worden genomen. In de beginfase dient het aanspreekpunt ook buiten kantoor uren bereikbaar te zijn, dit voor klachten waar acuut ingrijpen vereist is. In het omgevingsoverleg moet afgesproken worden wie het aanspreekpunt is voor wat betreft de klachten en hoe hier mee omgegaan wordt.

6.2.5. Evaluatie

Om te beoordelen of een voorziening succesvol is opgegaan in een buurt is het goed om na een jaar een evaluatie te houden met betrokkenen en omwonenden.

Tijdens de voorlichtingsavond moet hier al een vast moment voor worden aangedragen. Het is van belang dat er een aantal criteria worden opgesteld waaraan de voorziening minimaal moet voldoen. Dit om objectief te kunnen evalueren.

6.2.6 Omgevingsoverleggen

Nadat de voorziening is gerealiseerd is het belangrijk om met elkaar in gesprek te blijven. Een omgevingsoverleg is hiervoor een goed instrument. Zijn er met betrekking tot de voorziening geen expliciete bespreekpunten meer dan wordt het omgevingsoverleg stopgezet.

6.3. Werkwijze 2: initiatieven die NIET passen binnen de kaders van een bestemmingsplan

In een aantal gevallen zal een initiatief, op het onderdeel huisvesten van individuen en groepen, niet passen binnen de kaders van een bestemmingsplan en niet de bestemming 'maatschappelijk' hebben (zie punt 3). De gemeente neemt in deze gevallen de regie van het hele proces in handen. Het zal hier voornamelijk gaan om initiatieven voor de grotere voorzieningen waarbij de kans op onrust in de buurt groot is als het proces tot realisering niet zorgvuldig wordt uitgevoerd.

Op basis van het evaluatieonderzoek naar de situatie in de Moesstraat, de tips uit Operatie Achtertuin en de ervaringen van de steden Rotterdam, Enschede en Leeuwarden, hebben wij voor deze initiatieven werkwijze 2 opgesteld.

Werkwijze 2 is vergelijkbaar met werkwijze 1 met als verschil dat werkwijze 2 meer een blauwdruk is dan een leidraad. De taken en verantwoordelijkheden liggen bij werkwijze 2 op hoofdlijnen vast. Werkwijze 2 bestaat uit: de uitgewerkte rollen van de betrokken partijen, de meldingsplicht van dergelijke initiatieven aan de dienst OCSW van de gemeente (Sociaal Domein - B&P), de besluitvorming, de werkwijze per voorziening en de locatiecriteriën. Al deze onderdelen samen moeten ervoor zorgen dat de initiatieven zorgvuldig worden uitgewerkt zodat de uiteindelijke voorzieningen zonder veel problemen landen in de wijk (werkwijze 2: zie bijlage 2).

BIJLAGE 1: werkwijze 1: realiseren voorzieningen die binnen de kaders van het bestemmingsplan passen

Inleiding:

De werkwijze is bedoeld om te helpen bij het maken van goed onderbouwde keuzes als het gaat om het realiseren van voorzieningen. In de werkwijze zijn opgenomen:

- de rollen van de verschillende partijen
- een checklist waarin alle belangrijke aspecten voor het proces zijn opgenomen
- de locatiekeuze (6b's) een middel om tot een goed onderbouwde locatiekeuze te komen

1. Rollen betrokken partijen

1.1. Gemeente:

De rol van de gemeente bij initiatieven die binnen de kaders van een bestemmingsplan vallen is ondersteunend en beperkt zich hoofdzakelijk tot regie op meta-niveau vanuit het dienst OCSW (Sociaal Domein - B&P). Dit houdt in dat zij het proces op hoofdlijnen vorm geeft. Om deze positie te kunnen innemen is het belangrijk dat de initiatiefnemer de gemeente over haar initiatief (proces en inhoud) informeert. De gemeente heeft hiervoor deze leidraad opgesteld, waarin werkwijze 1 is opgenomen en de overzichtskaart van de voorzieningen in de stad. De werkwijze en overzichtskaart worden door de gemeente bijgehouden en op verzoek aan de initiatiefnemer beschikbaar gesteld. Bij concrete initiatieven in buurten kan een beroep worden gedaan op Gebiedszaken om te adviseren over de communicatie met en betrokkenheid van de buurt.

Als laatste organiseert de gemeente, in eerste instantie jaarlijks, een bijeenkomst (met alle betrokkenen gekoppeld aan de voorziening) om de werkwijze te evalueren en de verbinding tussen de verschillende partijen te behouden of te zoeken. De frequentie van de bijeenkomst kan naar behoefte worden aangepast.

In uitzonderlijke gevallen kan, op verzoek van de initiatiefnemer, de gemeente ook worden betrokken bij het proces tot realiseren van initiatieven die binnen de kaders van het bestemmingsplan vallen. De gemeente zal alleen een rol vervullen als het gaat om initiatieven voor grote voorzieningen of voorzieningen waarbij veel bezwaar vanuit de buurt wordt verwacht.

1.2. Politie:

De politie heeft als rol om de initiatiefnemer te adviseren over eventuele gevoelheden in de buurt en wordt door de initiatiefnemer betrokken bij de communicatie met de buurt.

1.2. Bewoners van de voorziening:

De bewoners zijn mede verantwoordelijk voor het 'opgaan' van de voorziening in de wijk. Waar zinvol en mogelijk zoeken bewoners naar verbinding met omwonenden. Zij kunnen bijvoorbeeld een rol krijgen in de voorlichting aan de buurt over wat zij doen en waar ze vandaan komen etc.

1.3. Hulpverlenende of maatschappelijke instelling:

De hulpverlenende of maatschappelijke instelling die de woonvoorziening exploiteert is verantwoordelijk voor de begeleiding van de beoogde bewoner(s).

Zij hebben een actieve rol in de informatievoorziening naar de buurt.

In het geval zij de initiatiefnemer is, heeft zij de verantwoordelijkheid, om de relevante partijen bij elkaar te brengen en met behulp van de checklist (zie hieronder) rollen en taken te verdelen. De initiatiefnemer heeft de regie.

De hulpverlenende of maatschappelijke instelling is een gelijkwaardige partner voor de woningcorporatie indien deze bij het initiatief betrokken is.

1.4. Woningcorporaties:

De woningcorporaties stellen panden beschikbaar voor het huisvesten van kwetsbare groepen. Zij zijn verantwoordelijk voor het onderhoud van de panden, het woongenot van de voorziening en de omwonenden.

In het geval een woningcorporatie de initiatiefnemer is, heeft zij de verantwoordelijkheid om de relevante partijen bij elkaar te brengen en met behulp van de checklist (zie hieronder) rollen en taken te verdelen. De initiatiefnemer heeft de regie.

De woningcorporatie is een gelijkwaardige partner voor de hulpverlenende of maatschappelijke instelling indien deze bij het initiatief betrokken is.

1.5. Wijkorganisaties:

De buurtbewonersorganisatie adviseert op verzoek van de initiatiefnemer over het plan voor een voorziening in de wijk. Daarnaast kan zij een rol krijgen in de omgevingsoverleggen en de evaluatie van een voorziening. Dit conform het wijkconvenant

1.6. Omwonenden:

Buurtbewoners kunnen worden betrokken bij het opstellen van een plan voor een voorziening. Zij kunnen aangeven wat zij nodig denken te hebben om overlast van de voorziening te voorkomen. Als er wordt gekozen voor een omgevingsoverleg en of evaluatie kunnen buurtbewoners hieraan deelnemen. Buurtbewoners worden betrokken bij de opzet hiervan.

Buurtbewoners hebben ook als rol om overlast van de voorziening te melden. Tevens kunnen zij een rol krijgen in het stimuleren van maatschappelijk participatie van bewoners van een voorziening door bijvoorbeeld een bewoner mee te nemen naar een klaverjasclub in de wijk etc.

2. Checklist

De initiatiefnemer heeft de regie

Stap 1:

De initiatiefnemer (Hulpverlenende, maatschappelijke instelling of woningcorporatie) onderzoekt of er een omgevingsvergunning voor de geplande voorziening moet worden afgegeven. De initiatiefnemer neemt daarover contact op met de gemeente nl.: de dienst OCSW (Sociaal Domein - B&P) om de plannen bekend te maken. Hier wordt besloten welke regierol de gemeente heeft. Indien er geen omgevingsvergunning moet worden afgegeven, ga naar stap 2.

Stap 2:

De initiatiefnemer beoordeelt of er andere partijen betrokken moeten worden bij het realiseren van het initiatief:

- * Zo ja, overleg op basis van deze checklist wie welke rollen en taken krijgt.
- * Zo nee, onderbouw de keuze waarom niet en stel deze beschikbaar bij vragen.

Stap 3:

De initiatiefnemer beoordeelt of de locatie keuze getoetst moet worden:

- * Zo ja:
 - a) vraag de verspreidingskaart bij de gemeente op en gebruik deze bij de boordeling van de locatie
 - b) toets de beschikbare locatie(s) aan de locatiecriteriën (zie bijlage 3)
 - c) betrek indien mogelijk de buurt bij het maken van een keuze (zie stap 5)
- * Zo nee, onderbouw de keuze waarom niet en stel deze beschikbaar bij vragen.

Stap 4:

Communicatie met de buurt:

* Zo ja,

Trek met alle betrokken partijen gezamenlijk op in de communicatie naar de buurt. Bepaal vooraf welke partij hierin het initiatief neemt.

Houdt in de communicatie rekening met:

4.1: Het doel:

4.1.1 gaat het om integratie van de doelgroep?

4.1.2 gaat het om het de buurt serieus te nemen, te informeren, en de gelegenheid te geven om vragen te stellen?

4.1.3 gaat het om inspraak vanuit de buurt?(zie punt 5)

4.2: De manier van communiceren

4.2.1 Buurten kunnen onderling sterk verschillen. Houd hier rekening mee in de communicatie. Voor inlichtingen hierover kan een beroep worden gedaan op de wijkorganisatie of Gebiedszaken.

4.2.2 Voorkom stigmatisering van de doelgroep. De manier waarop er gecommuniceerd wordt is hierbij van belang. De toekomstige bewoners van de voorziening kunnen hierin betrokken worden. Om stigmatisering te voorkomen kan ook besloten worden om niet te communiceren met de buurt. Onderbouw dan wel deze keuze en stel deze beschikbaar bij vragen.

4.3: Moment van communiceren

Het moment van communiceren verschilt per voorziening en hangt mede af van het doel van de communicatie. Om draagvlak en betrokkenheid te creëren voor het initiatief van huisvesting leert de ervaring dat de buurt in een zo vroeg mogelijk stadium betrokken moet worden. Conform wijkconvenant

4.4: Met wie communiceren?

4.4.1 Bij een kleine groep de direct omwonenden

4.4.2 Bij een grotere groep de hele buurt

4.4.3 Omwonenden van de aanloop routes

Stap 5:

Betrekken van de buurt:

Bij een woonvoorziening kan de buurt betrokken worden, bij opvang meer geïnformeerd. Bij de overweging om de buurt te betrekken dient ook rekening te worden gehouden met hoe actief een buurt is.

* Zo ja, zorg dan dat hier bij de eerste communicatie met de buurt voorstellen voor worden gedaan en speel in op suggesties vanuit de buurt zelf.

* Zo nee, onderbouw de keuze waarom niet en stel deze beschikbaar bij vragen.

Stap 6

Afhandelen klachten:

Bepaal wie het aanspreekpunt wordt, hoe klachten kunnen worden gemeld en hoe de klachten worden opgelost. Zorg voor een 06 nummer dat in de beginfase 24 uur bereikbaar is voor klachten.

Stap 7

Evaluëren van het project:

* Zo ja,

Geef bij de eerste communicatie het moment van evaluatie aan en welke partijen betrokken worden. Bepaal in overleg met de buurt hoe er geëvalueerd wordt. Stel van te voren criteria op waaraan achteraf kan worden getoetst en geef hierbij aan wanneer besloten wordt om een project te staken. Indien besloten wordt om na een slechte evaluatie het project NIET te staken dient deze keuze onderbouwd te worden

* Zo nee, onderbouw de keuze waarom niet en stel deze beschikbaar bij vragen.

Stap 8

Verbinding zoeken met de buurt:

* Zo ja,

Dan kunnen de hulpverlenende of maatschappelijke instellingen hier invulling aan geven door de direct omwonenden een inkijkje te geven in de behandel-/woonvorm.

Daarnaast kunnen omwonenden uitgenodigd worden om deel te nemen aan het stimuleren van maatschappelijk participatie van bewoners van een voorziening. Dit door bijvoorbeeld een bewoner mee te nemen naar een klaverjasclub in de wijk etc.

* Zo nee, onderbouw de keuze waarom niet en stel deze beschikbaar bij vragen.

Stap 9

Betrekken politie:

* Zo ja,

Neem contact op met de politie, schat risico's goed in en maak in de communicatie naar burgers duidelijk hoe met de risico's wordt omgegaan.

* Zo nee, onderbouw de keuze waarom niet en stel deze beschikbaar bij vragen.

Stap 10

Overzichtskaart

Neem contact op met de gemeente zodat de locatie in de overzichtskaart kan worden opgenomen.

BIJLAGE 2: Werkwijze 2: realiseren voorzieningen die NIET binnen de kaders van het bestemmingsplan passen

1. Rollen betrokken partijen

1.1. Gemeente

In het proces tot realiseren van voorzieningen voor kwetsbare groepen waarvoor een omgevingsvergunning moet worden afgegeven, is het voor alle betrokken partijen goed wanneer één partij de regierol krijgt. Gezien het onderwerp zal de regisseur vanuit de gemeente moeten komen en vallen onder de verantwoordelijkheid van OCSW (Sociale Domein – B&P). In casu zal dit een projectleider zijn die door OCSW (Sociale Domein - B&P) wordt aangewezen om het proces te begeleiden.

1.2. Woningcorporaties

Woningcorporaties hebben als taak panden voor het huisvesten van kwetsbare groepen beschikbaar te stellen. Ze zijn daarbij eigenaar van het pand en verantwoordelijk voor het onderhoud van het pand. Daarnaast hebben zij ook verantwoordelijkheden richting hun andere huurders, zoals het juist informeren van bewoners en zorgdragen voor een goede woonomgeving.

1.3 Hulpverlenende of maatschappelijke instelling

De hulpverlenende of maatschappelijke organisatie die de woonvoorziening exploiteert is verantwoordelijk voor de begeleiding van de beoogde bewoner(s). Daarnaast is deze organisatie verantwoordelijk voor de begeleiding van de beoogde bewoners wat op een professionele wijze dient te gebeuren. Dit betekent o.a. dat er bij een voorziening van tien of meer bewoners permanente begeleiding in een of andere vorm aanwezig dient te zijn.

1.4 Wijkorganisaties

De buurtbewonersorganisatie adviseert op verzoek van de initiatiefnemer over het plan voor een voorziening in de wijk. Daarnaast kan zij een rol krijgen in de omgevingsoverleggen en de evaluatie van een voorziening.

1.5 Omwonenden

Buurtbewoners worden nauw betrokken bij het opstellen van het omgevingsplan. Hierin kunnen zij aangeven wat zij nodig denken te hebben om overlast van de voorziening te voorkomen. Zij kunnen deelnemen aan de omgevingsoverleggen en of de evaluatie van de voorziening. Buurtbewoners worden betrokken bij de opzet hiervan.

Buurtbewoners hebben als rol om overlast van de voorziening te melden. Zij kunnen een rol krijgen in het stimuleren van maatschappelijk participatie van bewoners van een voorziening door bijvoorbeeld een bewoner mee te nemen naar een klaverjasclub in de wijk etc.

1.6. Politie

De politie heeft als rol om te adviseren over eventuele gevoeligheden in de buurt en is daarnaast betrokken bij de communicatie met de buurt

2. Meldingsplicht

Alle initiatieven voor het realiseren van voorzieningen voor kwetsbare groepen die niet binnen de kaders van een bestemmingsplan vallen dienen door de initiatiefnemer aan de gemeente dienst OCSW (Sociale Domein – B&P) te worden gemeld.

3. Besluitvorming

Bij de besluitvorming wordt gestreefd naar unanimiteit tussen de verschillende partijen. Eventuele geschillen in verband met deze samenwerking zullen zoveel mogelijk door de betrokken partijen zelf worden opgelost. Indien dit niet lukt, zal de gemeente een voorstel aan het College van Burgemeesters en Wethouders voorleggen die hierop een besluit zal nemen.

4. Werkwijze per voorziening

4.1. *Initiatief*

De initiatiefnemer (Hulpverlenende of maatschappelijke instelling, woningcorporatie) onderzoekt of er een omgevingsvergunning voor de geplande voorziening moet worden afgegeven. Indien dit het geval is neemt de initiatiefnemer contact op met de gemeente dienst OCSW.(Sociale Domein -B&P) om zijn plannen bekend te maken.

4.2. *Beoordeling op stedelijk niveau*

De projectleider geeft, in overleg met ROEZ (Fysieke Domein) en OCSW (Sociale Domein- B&P) en Gebiedszaken, op basis van een omgevingsanalyse aan waar de voorziening in ieder geval onwenselijk is.

4.3. *Locatie keuze*

De initiatiefnemer (in het geval dit niet de woningcorporatie zelf is) wordt op zijn verzoek door de woningcorporaties op de hoogte gehouden van huidig beschikbare of toekomstig beschikbare panden. Op basis van dit aanbod en de uitkomsten uit de beoordeling op stedelijk niveau (zie 7.2) maakt de initiatiefnemer een locatievoorstel. Het voorstel wordt gemaakt op basis van de 6 b's (afwegingskader dat als doel heeft de juiste locatie voor voorzieningen te realiseren zie bijlage 3). De initiatiefnemer betreft zelf de partijen die nodig zijn om tot een goed onderbouwd locatievoorstel te komen. Hierin kunnen ook de wijkorganisaties en de burgers worden betrokken. In het geval er meerdere locaties beschikbaar zijn worden er meerdere (max. 3) locatievoorstellen uitgewerkt.

4.4. *Toetsing*

De locatievoorstellen worden voorgelegd aan de projectleider. De projectleider, ROEZ (Fysieke Domein) en OCSW (Sociale Domein- B&P) en Gebiedszaken beoordelen samen of de onderbouwing op basis van de 6 b's juist is uitgevoerd.

4.5. *Opdracht*

Indien er meerdere locatievoorstellen zijn organiseert de projectleider een vergadering met de betrokken partijen om tot een keuze te komen. In een vervolgvergadering wordt de planning en de procesbegeleiding uitgewerkt voor de implementatie (zie 7.6) en wordt een datum vastgesteld waarop de voorlichtingsavond voor de burger plaats vindt (zie 7.6.b). Buurten hechten veel waarde aan voorlichting in een zo vroeg mogelijk stadium.

Let op! Het aanvragen van een omgevingsvergunning dient pas na de voorlichtingsavond te gebeuren. Het is van belang dat de buurt rechtstreeks op de hoogte van het initiatief wordt gesteld. In het geval een omgevingsvergunning in een eerder stadium wordt aangevraagd kunnen de plannen reeds via andere wegen bij de buurt bekend worden.

4.6. Implementatie

- a. De projectleider stelt samen met de betrokken partijen een projectplan op voor het realiseren van de beoogde voorziening. In dit projectplan wordt o.a. aandacht besteed aan:
 - motivering van de locatiekeuze.
 - maatregelen die overlast voor omwonenden moet voorkomen en integratie van de bewoners van de voorziening in de buurt moet bevorderen
 - het proces voor de aanvraag van de omgevingsvergunning
 - objectieve overlast criteria. Indien niet aan de criteria wordt voldaan wordt de voorziening gesloten.
 - de uitwerking van de voorlichtingsavond en de wijze waarop er verder wordt gecommuniceerd met de omwonenden.
- b. In de periode totdat er een projectplan is, of zoveel langer als tussen partijen is afgesproken, gaan alle betrokken partijen strikt vertrouwelijk om met het voornemen tot een nieuwe voorziening op een bepaalde locatie. Dit om er voor te zorgen dat de buurt via de voorlichtingsavond op de hoogte wordt gesteld van het voornemen. Nb. De voorlichtingsavond kan pas na het opstellen van het projectplan worden gehouden.
- c. De projectleider is verantwoordelijk voor de voorlichtingsavond. Tijdens de voorlichtingsavond moet helder worden waarom voor de beoogde locatie is gekozen. Hiervoor kunnen de locatievoorstellen worden gebruikt. Daarnaast moet duidelijk worden op welke punten de burger inspraak heeft en welke rol zij kunnen vervullen (hoe meer invloed hoe beter). De inhoud van het initiatief en het projectplan kunnen ook worden gebruikt om invulling aan de avond te geven.
- d. De projectleider neemt de leiding in de communicatie en het tot stand komen van afspraken met omwonenden.
- e. Om er voor te zorgen dat overlast van een voorziening na realisatie wordt aangepakt wordt een omgevingsplan opgesteld. In het omgevingsplan wordt o.m. geregeld wie de betrokken partijen zijn en wat hun rol is, het aanspreekpunt voor overlast (incl. 06 nummer dat dag en nacht te bereiken is) en waar en hoe vaak het omgevingsoverleg wordt gehouden en wie hieraan deelnemen. Burgers, ondernemers en instellingen in de directe omgeving van de beoogde voorziening worden actief betrokken bij het opstellen van het omgevingsplan.
- f. Het omgevingsoverleg wordt voorgezeten door een vertegenwoordiger van de gemeente vanuit OCSW (Sociale Domein - B&P).

BIJLAGE 3: Locatiecriteria: De 6 B's

De 6 B's worden gebruikt om een locatievoorstel goed te kunnen onderbouwen en toetsen. Er dient door de initiatiefnemer zelf bepaald te worden welke criteria relevant zijn voor de voorziening.

De 6 B's:

Bruikbaar: Past de locatie in de eisen van de zorgaanbieder en is de locatie geschikt voor deze woonvorm?

- externe veiligheid (spoor-, wegvervoer gevaarlijke stoffen, hinder bedrijven)
- voldoende grote omvang van de kavel
- voldoende vierkante meter vloeroppervlakte (bij bestaande bebouwing)
- goede indeling mogelijk van bestaande of nieuwe pand
- gebouw met zelfstandige wooneenheden: eigen keuken en sanitair

Beheersbaar: Wat zijn de mogelijke gevolgen voor een buurt van de vestiging van een woonvoorziening en kunnen daar afdoende maatregelen op genomen worden?

- wat is de sociaaleconomische situatie in de buurt
- nabijheid voorzieningen (scholen, coffeeshop, etc.)
- oordeel politie en brandweer over locatie
- de invloed van de voorziening op de omgeving en de eventuele aanpassingen die nodig zijn om hinder te voorkomen
- Huidige situatie zoals, reeds aanwezige drugshandel en situaties uit het verleden, zoals overlast door bijvoorbeeld kwetsbare groepen.

Beschikbaar: Is de locatie beschikbaar of kan deze op (korte) termijn verworven worden?

- is de locatie lang genoeg beschikbaar (minimaal 15 tot 20 jaar)

Betere spreiding: Zorgt de locatie voor een betere spreiding over de stad van dit soort voorzieningen?

- in of aan de rand van gemengde woonwijken
- geen voorziening in buurten die de gemeente als ongeschikt heeft bevonden
- tenminste één locatie per stadsdeel

Bereikbaarheid: Is de locatie goed bereikbaar voor cliënten/bewoners en voor politie of hulpdiensten.

- nabijheid doorgaande weg
- nabijheid zorgvoorzieningen
- ligging ten opzichte van het centrum (indien relevant)
- nabijheid openbaar vervoer

Betaalbaar: Is de locatie betaalbaar?

- passen de kosten voor verwerving en/of (ver)bouw op de locatie binnen het beschikbare budget van de ontwikkelende partij (de woningcorporaties)?
- passen de kosten voor de exploitatie op de locatie binnen het beschikbare AWBZ budget en/of het reguliere subsidiebudget?
- indien de kosten voor verwerving en/of (ver)bouw en/of exploitatie het beschikbare budget overschrijden, zijn er dan aanvullende middelen beschikbaar of te verwerven bij de zorg- en/of welzijnsinstellingen en/of de woningcorporatie of projectontwikkelaar om toch tot een positieve beoordeling van de locatie te komen?
- kunnen de bewoners straks, ook na de eventuele scheiding van wonen en zorg, de huurlasten opbrengen (indien van toepassing)?

BIJLAGE 4 : Overzichtskaat voorzieningen kwetsbare groepen

Er is een overzichtskaat van de voorzieningen voor kwetsbare groepen bij de gemeente aanwezig. De kaart heeft als doel om zicht te houden op de spreiding van voorzieningen in de stad en het spreiden van lasten van voorzieningen te bevorderen. Daarnaast kan de kaart worden gebruikt om, in het geval van klachten of incidenten, inzicht te krijgen in de aanwezige voorzieningen. De kaart is opgenomen in het programma Basis Voorziening Gegevens (BVG). Het bijhouden en beschikbaar stellen van de kaart valt onder de verantwoordelijkheid van de dienst OCSW (Sociale Domein - B&P)